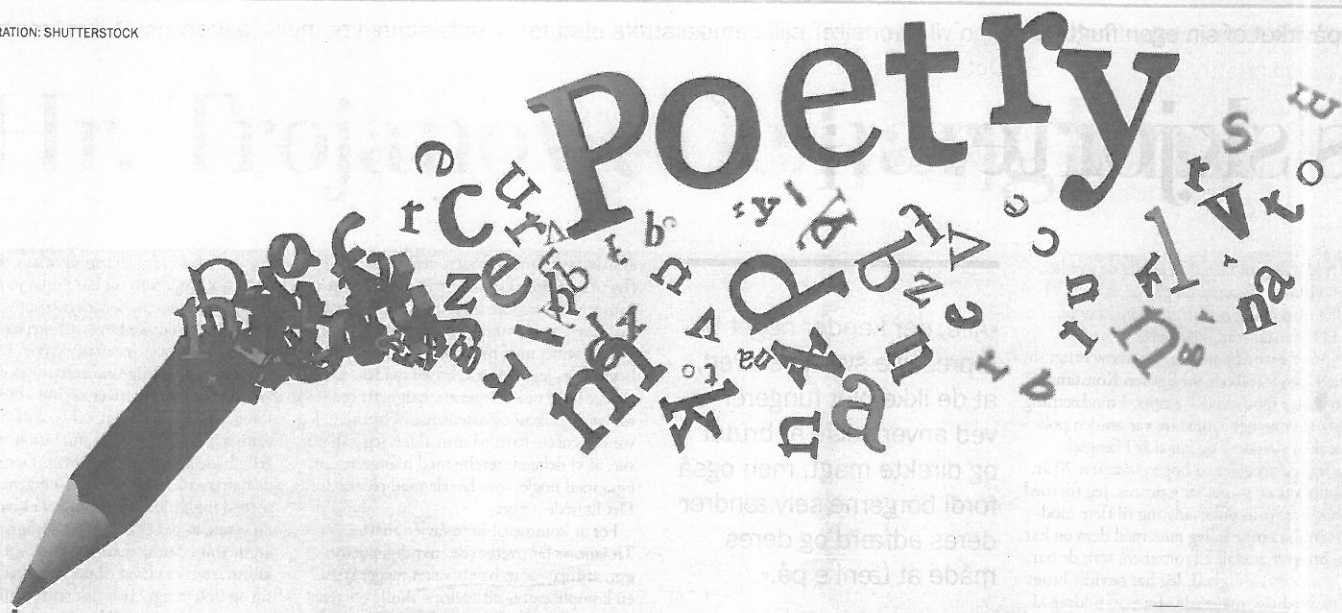

ILLUSTRATION: SHUTTERSTOCK

Poes verden. Det er verdens bedste forstyrrelse af dansk poesis teselskab, når internationale digtere springer ud af kajkager på helt fremmed dansk.

Gamle, hvide mænd synger

AF LARS BUKDAHL

Jacques Jouet: *P.../En.../Oversat fra fransk af Steen Bille Jørgensen. 219 sider. 175 kr. Jorinde & Jorinelg og Aarhus Litteraturcenter.*

Nicanor Parra: *Antidigte. 144 sider. 198 kr. Oversat fra spansk af Helge Krarup, Gloria Galindo og Pablo Naranjo Golborne. 144 sider. 198 kr. Politisk Revy.*

Michael Palmer: *Fornuftens landsby. Oversat fra engelsk af Henrik Majlund Toft. 239 sider. 240 kr. Antipyrine.*

Gary Snyder: *Skildpaddoen. Oversat fra engelsk af Mads Kusk. 154 sider. 177 kr. Det Poetiske Bureau.*

Heiner Müller: *Digte efter Murens fald. Oversat fra tysk af Madame Nielsen. 136 sider. 175 kr. Basilisk.*

Det er undtagelsen, at udenlandsk poesi bliver fordansket til tiden. Som nu for et par år siden svenske Athena Farrkøzhads *Visvitt* og digtsamlinger af amerikanerne Mira Gonzalez og Arina Rhymes, yngre digtere med direkte indflydelse på den yngre, danske poesi. Ellers virker det velgørende og frustrerende tilfældigt, hvad der udkommer, afhængigt af nemlig, hvad den enkelte, idealistiske oversætter har forelsket sig i og forpligtet sig på og er kommet igennem med og har fået støtte til på et lille, idealistisk forlag.

Det er derfor helt overflødig og strengt nødvendigt, at der foran mig på skrivebordet ligger digtbøger på dansk af chileneren Nicanor Parra, født 1914 (ja, han er 101 år og lyslevende), tyskeren Heiner Müller, 1929-1995, amerikanerne Gary Snyder, født 1930, og Michael Palmer, født 1943, og franskmanden Jacques Jouet, født 1946, da Parra allerede var 32 år gammel.

Jouets bog, der er dobbeltsproget og derfor har dobbelttitlen *P.../En...* («en» er fransk for »på») er lidt af et særtillælde, eftersom den er skrevet i og om Danmark, nærmere bestemt kulturbyen Aarhus, hvor han inviteret

af byens litteraturcenter tilbragte en flittigt digtskrivende uge i april 2015. Bogen er også skrevet til danskere: Hvert digt er tilegnet og sendt personligt til en mere eller mindre vilkårlig aarhusianer som led i Jouets Planetære Poetiske Projekt (PPP), hvis umulige mål er digte til alle beboere på planeten Jorden.

Jouet skriver sirligt og underfundigt, konkret og tænksomt om hvad som helst i enhver skala, han på sit ophold konfronteres med, her er han »På krigsstien mod sesamfrø:

»brødet for eksempel/ som jeg købte lørdag, bare til mig, alt for stort/ det holder godt, det er helt hæderligt/ det smager godt, men hvorfor denne belægning/ med unyttige sesamfrø: ren glimmer?!// der dømmer mig til spredning/ her og der af frø/ af mini-frø der hopper overalt/ som om det ikke var nok med krummernes besvær/ jeg fatter virkelig ikke, hvad dette kan åbne for.»

Det er uretfærdigt, men jo ikke i poetisk forstand, at jeg indtages mere i Jouets ugekorte bog end i præsentationen af Nicanor Parras livsværk, betitlet (efter digterens genrebetegnelse) *Antidigte*, der inkluderer digte fra 1954, da Parra allerede var midaldrende, til cirka nu. Og jeg ved sørne ikke, hvor anti-, de er. De kan godt lide at drille meget tykt med at handle om ingenting og skuffe forventninger, når de altså ikke helt ordinært og uden det store personlighedspræg og sympatisk antiklerikalt og antiautoritært faktisk handler om noget. Parra forekommer stærkest, når han fodrappet er dyb eller plat. Svært ikke at gå ind for dette nidvers af en »Gravskrift« for en berømt kollega:

»Jeg hedder Lucila Alcayaga/ alias Gabriela Mistral/ først vandt jeg Nobelprisen/ og bagefter den Nationale// selv om jeg er død/ har jeg det stadig dårligt/ fordi de aldrig gav mig/ Den kommunale Pris.«

Antidigte i en formel forstand er snarere Michael Palmers digte i den opsamling af tre digtsamlinger 1979-1988, der har fået titlen *Fornuftens landsby*. Digtene springer i syvmildestøvler fra linje til linje, sætning til sætning, og taler skiftevis konkret og abstrakt, banalt og dunkelt, poetisk og meta-poetisk og meta-meta-poetisk. Når digtene hvirvler blankest, bliver de strengt søvndyssende, men når de i farten

orker at inkludere tonefald og vid og billedsmæld, kan de være inciterende forglemmelige:

»og jeg ankom dertil med lukkede øjne/ forberedt på en helt uvirkelig musik, tænd-sluk af lyset, et alfabet/ af konturer mod hotelmurene,/ havn med skibe langs siderne/ og taxarnerne og riflede vandtårne —/ frygtede intet, beskyttet af disse blomster...// Hun træder ned, ledsaget/ af sine fire gnaverassistenter, »griber/ efter luften. Barnet/ er uheldigt og ødelægger ting/ så ødelægger ting ham. Vi har/ samme sygdom sagde vennen. Han trykkede/ på speederen og så røg hans hoved af.«

Lad os til slut kalde de viljestærkt lydhøre oversættere frem til en øredøvende, stående applaus.

Gary Snyder er lige så bastant opbyggelig, som Palmer er diffust uopbyggelig, i sin nyklassiske, øko-kritiske digtsamling *Skildpaddoen* fra 1974, som stærkt forsinket ankommer på det helt rigtige tidspunkt, hvor danske forfattere som prosaisten Charlotte Weitzte og poeterne Rasmus Nikolajsen og Theis Ørntoft på hver sin måde øko-kritisere digterisk. Snyder er en realistisk romantiker, der gennemvandler skovene med et betaget og kritisk blik, stjæler løs af indiansk mytologi og besynger sin *frontier*-idyl med ung kone og små børn. Meget (mere) af det ville være alt for meget, hvis det ikke var for Snyders karakteristisk stude, huggende stil:

»Højt over kuplen/ på Capitol Hill// det er sandt// kredser en stor fugl/ op mod en hvid sky// vinger hævede/ sejler stille i/ Sydens fugtige solflimrende/ brise —/ den sortklædte politimand/ ser på turisternes biler// Og centrum,/ magtens centrum er ingenting// Ingenting der./ Gamle hvide stenkupler,/ mærkeligt tavse mennesker,//Jord-himmel-fugl mønstre/ fletter sig frit// Verden gør

som den behager// Wash. D.C. XI:73«.

Snyder arbejder (til stadighed) hårdt for at forhindre det hele i at gå fra hinanden – *Skildpaddoen* er tilføjet en praktisk utopisk pamflet, »Fire forandringer«, der forestiller sig »Computerteknikere som får fabrikken til at fungere halvdelen af året og følger elgens vandringer resten af tiden«.

Heiner Müller til gengæld, der er mest og meget kendt som dramatikker, bare sukker træt og gnægter resigneret over, at det hele på ethvert niveau går fra hinanden, i sine *Digte efter Murens fald* – mens han navnedropper og fortæller anekdoter om gamle, hvide kultur-mænd. Det er mindre pinligt end Snyders stramme paddepoesi, men i sin henkastede håbløshed også mere monotont; man bliver taknemmelig for hvert lille, hurtige smilerynk hos den »Døende mand med spejl«:

»Puskin døende/ Som følge af sit duel-år/ Lod sig et spejl bringe/ Og en skål med hirsegrod/ SOM EN ABE sagde han/ SLUBRENDE i sig i spejlet// Efter al sandsynlighed vil vi ikke/ Få hinanden at se igen Vi behøver/ Ikke at gøre os flere illusioner der kommer sandsynligvis/ intet Hvad det så end er/ heller ikke springet ind i spejlet ville/ Bringe os nærmere hinanden Glas klirrer/ Som kvinder skriger«.

LAD os til slut kalde de viljestærkt lydhøre oversættere frem til en øredøvende, stående applaus: Steen Bille Jørgensen (Jouet), Helge Krarup, Gloria Galindo og Pablo Naranjo Golborne (Parra – plus efterskrift ved Galindo), Henrik Majlund Toft (Palmer), Mads Kusk (Snyder – plus introduktion) og Madame Nielsen (Müller – plus forord og et PS): KLAPKLAPKLAPKLAPKLAPKLAP!!!!

Fem vidt forskellige slags verdenspoesi, som vi heldigvis ikke behøver at vælge imellem. Alligevel vælger jeg at vælge hverdags-elegantier Jouet, og ikke kun fordi han til sidst når frem til at stave »coeur« med ø:

»På telefonen skriver jeg en hastig SMS// jeg skriver at det regner, for-/ di det er det, jeg regner ud ved synet af pytter på/ gaden, men ikke i mit hjerte, jeg skriver/ at det plør i byen, men ikke i mit ør/ jeg siger jo jeg er blevet til en dansker«.